

УДК 811. 111'42'37
DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/41-2-23>

Юлія НІДЗЕЛЬСЬКА,
orcid.org 0000-0003-3946-4788
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри англійської філології та перекладу
Житомирського державного університету імені Івана Франка
(Житомир, Україна) nidzelskaya.julive@ukr.net

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ЛІНГВОКУЛЬТУРНОГО КОНЦЕПТУ ІМІГРАЦІЯ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ЄВРЕЙСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

Представлена стаття присвячена вивченню концепту ІМІГРАЦІЯ, який реалізується в англійській мові. Концепт вважається ментально-лінгвальним утворенням, позначеним етномаркованістю, який має три шари: понятійний, образний, ціннісний. Ця особлива структура, яка складається з ядра та периферії. Відтак, ядро концепту складається з словникових значень лексеми, а от периферія містить суб'єктивний досвід, певні прагматичні складники лексеми, різноманітні конотації та низку асоціацій.

Завдання цього дослідження такі: розглянути понятійну складову концепту шляхом аналізу словникових дефініцій, розглянути низку англомовних контекстів, в яких об'єктивується зазначений концепт, дослідити словосполучення, метафоричні конструкції, гіперболічні вживання, розглянути еквівалентні та протилежні смисли. У представленій статті визначено сутності діаспора, алія, ерида. Також продемонстровано позитивну та негативну конотацію єврейського гетто. Пильну увагу приділено єврейським емігрантам в США, особливо місту Нью Йорк, яке вважають важливим центром єврейської культури. Єврейська ідентичність, яку вважаємо однією з цінностей цього народу, є складним та неоднозначним явищем. У мовному матеріалі вказано на її тісний зв'язок з країною Ізраїль та вірою Іудаїзм. До того ж, труднощі підчас еміграції реалізовані у мові за допомогою епітетів, перебільшень. Метафоричні конструкції, повтори ефективно розкривають лінгвокогнітивні та лінгвокультурні особливості досліджуваного концепту. У результаті дослідження було зроблені певні висновки: єврейська імміграція представлена мовленнєвими засобами: епітетами, метафорами, гіперболами, повторами. У дослідженні здійснено аналіз понятійного шару цього етномаркованого концепту, визначено важливий емотивний потенціал. У перспективі наукових пошуків – дослідження образної складової базового концепту єврейської культури ПЕСАХ.

Ключові слова: концепт, імміграція, діаспора, гетто, галут.

Yuliia NIDZELSKA,
orcid.org 0000-0003-3946-4788
Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor at the Department of English Philology and Translation
Zhytomyr Ivan Franko State University
(Zhytomyr, Ukraine) nidzelskaya.julive@ukr.net

PECULIARITIES OF REALIZATION OF LINGUOCULTURAL CONCEPT IMMIGRATION THROUGH THE PRISM OF JEWISH CULTURE

The represented article is dealt with the study of the concept IMMIGRATION which is realized in the English language. The concept is viewed as mental linguistic structure which is ethno-marked. It has got three layers, they are; notional, figurative and value. This special structure consists of the nucleus and periphery. Thus, the nucleus of the concept consists of the dictionary meanings of the lexeme, and the periphery contains subjective experience, some pragmatic components, of the lexeme, various connotations and a number of associations. The tasks of the article are: to study the notional layer of this concept by means of analyzing the dictionary definitions, to investigate the English contexts in which the given concept is used, to consider the word combinations, metaphor constructions, hyperbolic usage, to present equivalent and opposite meanings. In the article the diaspora, Aliya, yerida are explained. Apart from it, both positive and negative connotation of Jewish ghetto are described. Thorough attention is paid to Jewish emigrants in the USA, especially to New York. It is seen as the important centre of Jewish culture. We consider Jewish identity one of the values of this people, which is a complicated and ambiguous phenomenon. The close ties between it, Israel and the faith, Judaism, are mentioned in the study. Moreover, the hardships during the emigration are represented in the language with a help of epithets, hyperboles. Metaphor constructions, repetitions effectively reveal linguocognitive and linguocultural peculiarities of the concept. In a result of the investigation we made the following conclusions: Jewish immigration is

represented by the linguistic means: epithets, metaphors, hyperboles, repetitions. In this investigation we analyzed the notional layer of the ethno-marked concept, the significant emotive potential. We plan to investigate the figurative layer of the Jewish concept PESACH in future.

Key words: *concept, immigration, diaspora, ghetto, galut.*

Постановка проблеми. Перш за все, варто сказати, що концепт вважають одним з основних понять у сучасному мовознавстві. Загально-прийнятого визначення, яке б вважали основним сьогодні в лінгвістичній науці, не існує, це спонукає дослідників і надалі детально вивчати цей мисленнево-мовленнєвий феномен. Пануючою є антропоцентрична парадигма у мовознавстві, одним із аспектів якої є ставлення до людини як до активного діяча, який здатен пізнавати світ, його внутрішній світ став об'єктом вивчення. Існує можливість розгляду концепту під різними кутами зору, наприклад, два найбільш відомих: лінгвокультурологічний та лінгвокогнітивний, серед представників першого вважають Г. Воркачева, І. Голумбовську, В. Карасика, Ю. Степанова, Г. Слишкіна, серед представників другого варто зазначити А. Бабушкіна, А. Белову, С. Жаботинську, О. Кубрякову. У сучасній лінгвістиці часто розглядають концепт ґрунтуючись на поглядах В. Карасика, що передбачають вивчення концептів через аналіз трьох шарів: понятійного, образного, ціннісного.

Аналіз досліджень. У нашому дослідженні ми розглянули погляди С. Аскольдова, А. Бабушкіна, С. Воркачева, Р. Фрумкіної на концепт. У межах лінгвокогнітивних досліджень одним з базових вважають відоме визначення концепту, яке представила О. Кубрякова, а саме оперативна змістова одиниця пам'яті, ментального лексикону, концептуальної чистеми і мови мозку, тієї КС, яка відображена у нашій психіці. У лінгвокультурологічних дослідженнях, на нашу думку, варте уваги розуміння концепту як одиниці колективного знання, яка здатна відправляти до вищих духовних цінностей, має мовне втілення, вона позначена етнокультурною специфікою (Воркачев, 2001). Згідно з поглядами А. Бабушкіна, концепт варто розуміти як «будь-яку дискретну одиницю колективної свідомості, яка відображає предмет реального або ідеального світу, що збережена у національній пам'яті носіями мови у вигляді пізнаного, вербально позначеного субстрату» (Бабушкін, 1996: 95). Таким чином, вчений С. Аскольдов, вважає, що головною функцією таких мисленнево-мовних утворень як концепти є функція заміщення, він представив таку дефініцію концепту: «мисленнево утворення, яке заміщує нам у процесі думання неозначену множинність пред-

метів того самого роду» (Аскольдов, 1997: 269). Вчені В. Маслова та Р. Фрумкіна розглядають концепт як специфічну структуру, яка складається з ядра та периферії (Фрумкіна, 1995). Відтак, ядро концепту складається з словникових значень лексеми, а от периферія містить суб'єктивний досвід, певні прагматичні складники лексеми, різноманітні конотації та низку асоціацій.

Мета статті дослідити лінгвокультурологічні особливості концепту імміграція, який вважаємо важливим для єврейської лінгвокультури, через призму сучасної англійської мови. Для цього потрібно виконати наступні завдання: розглянути понятійну складову концепту шляхом аналізу словникових дефініцій, розглянути низку англійських контекстів в яких об'єктивується зазначений концепт, дослідити словосполучення, метафоричні конструкції, гіперболічні вживання, розглянути еквівалентні та протилежні смисли.

Виклад основного матеріалу. Розглянемо визначення, які є поняттєвою основою концепту імміграція, *immigration – the act of someone coming to live in a different country.* У словнику також представлено *Immigration control – the process of examining your passport and other documents to make certain that you can be allowed to enter the country, or the place where this is done, наприклад: After you've been through immigration (control), you can go and get your luggage.* Серед іншого у використанні є: *immigration policy* та *immigration officers* та словосполучення *to reduce immigration.* Наприклад, *The prime minister denied that the new visa requirements were part of a hidden agenda to reduce immigration.* Крім того, у цьому ж джерелі ми можемо спостерігати колокації: *an inflexible position on immigration, policy on immigration, an immigration appeals tribunal* (Cambridge Dictionary). Особливої уваги заслуговує такий приклад: *A new immigration law means the US will be dusting off the welcome mat for famous people who want to live in the country* (Cambridge Dictionary). Варто пояснити, що такий приклад має образний потенціал, є метафоричним за своєю суттю, адже такий вислів *to dust off the welcome mat* використаний зі значенням бути готовим прийняти.

В іншому словнику представлено таку дефініцію: *immigration – an act or instance of immigrating: travel into a country for the purpose of permanent residence there.* В словнику також зазначені

словосполучення, наприклад: *illegal or legal immigration reform/policy/law* (Merriam Webster). Варто розглянути приклади, які є мовленнєвою реалізацією концепту. Отже, перше твердження: *Especially during these months when there has been constant talk of immigration and its myriad challenges ...* (Bob Greene). Низка викликів органічно є пов'язаними із імміграцією. Друге твердження: *Drawing historical comparisons is always a fraught process, especially when the subject is as contentious as immigration* (James Hannan), у такому вживанні використане образне порівняння, імміграцію прирівнюють до спірного питання, що вводиться за допомогою сполучників *as ... as*. Третє твердження: *There is only a passing comment on Chinese and Japanese immigration in the late nineteenth and early twentieth centuries, plus a short section on the truly global wave of immigrants that swept into America after the Second World War ...* (Nicholas Guyatt). У прикладі продемонстровано протиставлення, йдеться про незначні обсяги імміграції китайців та японців, з одного боку, про глобальну хвилю іммігрантів до США. Хвилю іммігрантів або імміграції можна вважати стертою метафорою, зважаючи на втрату образності із збереженням значення великої кількості. Четверте твердження: *The Middle Ages is the story of successive migrations and immigrations* (Janet L. Nelson), у прикладі міграції використанні поряд із означенням послідовні, тобто йдеться насправді про неодноразові дії (Merriam Webster). Варто розглянути пояснення імміграції в іншому словнику: *immigration is the coming of people into a country in order to live and work there*, приклад представлений такий: *The government has decided to tighten its immigration policy* (Collins English Dictionary). Отже, у негативній імплікації цього твердження знаходяться дії, які спрямовані на певне обмеження процесів імміграції. Також репрезентовано імміграцію так: *the movement of non-native people into a country in order to settle there; the part of a port, airport, where government employees examine the passports, visas of foreign nationals entering the country* (Collins Dictionary).

Імміграцію євреїв до країни Ізраїль називають *aliyah*, така назва має прозору етимологію, з іврити *אֲלִיָּה* *aliyah*, означає підійматися вгору, що є імміграцією євреїв з країн діаспори до держави Ізраїль. Таким чином, *aliyah* в англійській мові зберігає це основне значення, *the act of going up*, значною мірою використовують також словосполучення *making aliyah*. Існує також номінація *yerida*, яка теж має прозоре значення, а саме: *descent*, тобто еміграція з Ізраїлю. (Wikipedia;

Nulman, 1997: 293). Запозичене з іврити *yordim*, що зберігає значення множини, позначає євреїв з Ізраїлю, які залишають цю країну. А дієслово, яке вище було згадане, буквально розуміють як *“to descend”, “to go down”* (Dictionary of Jewish words, 2006 : 192).

До того ж, протягом історії, коли євреї проживали у діаспорі, алія перетворилася у важливий національний символ, наприклад: *... most Jews have lived in the diaspora where aliyah was developed as a national aspiration for the Jewish people* (Wikipedia). У словнику представлено визначення алія, в однині : *Aliyah – n. Hebrew, у множині aliyot – що у буквальному сенсі має значення “to go up”, тобто підійматися вгору. Перше значення: The honor of being called up to the bimah to recite the blessings before and after the Torah reading. Цей термін часто використовують для позначення також інших ритуалів, які асоціюються із читанням Тори. Кількість алія під час релігійної служби варіюється від 3 до 7. Наприклад, під час служби з нагоди Бар Міцви, алія здійснюється членами родини та друзями. Щодо другого значення, The act of immigrating to Israel, його продемонстровано у прикладі: «Did Lisa and her husband make Aliyah?... » (Dictionary of Jewish words, 2006 : 5).*

Варто зазначити, що з початку XIX століття майже всі російські євреї проживали у межах географічної території, яка називалася *the Pale of Settlement* (Черта постійної єврейської осідлості). *Extending from the Baltic Sea to the Black Sea, this region encompassed the fifteen westernmost provinces of the Russian Empire in what is today roughly, Lithuania, Latvia, Belarus, and Ukraine* (Rockaway, 1998: 3). Тобто згадують заходи, які територіально обмежували проживання євреїв. Такі кроки не були єдиними перешкодами, згадаймо про таке ганебне явище як погроми, наприклад: *within two months of the tsar’s murder, a series of bloody pogroms swept Ukraine* (Rockaway, 1998: 4); *Pogroms may have been the immediate catalyst for Jews to leave Russia, but economic deprivation remained a crucial determinant in their decision to depart* (Rockaway, 1998: 4), у другому прикладі експліковано, що погроми і фінансові проблеми стали причинами міграцій єврейського населення, а у першому прикладі використано означення *bloody*.

З одного боку, у контексті нашого дослідження варто розглянути поняття діаспора, яке значною мірою корелює із імміграцією. Таким чином, *diaspora*, цей іменник походить від слова грецькою, що означає “dispersion”, тобто розсіяння. Цей термін використовували для позначення єврейських громад, їх членів, котрі проживають за меж-

ами держави Ізраїль. Сьогодні існує думка, що такий термін виник ще в 6 столітті до н.е., коли відбулася експульсія євреїв з Палестини. Протягом століть євреїв змушували масово залишати свої домівки через переслідування; у результаті такого розвитку подій, вони проживали у різних віддалених місцях у Бразилії, Південній Африці та Австралії. Більше того, словосполучення “wandering Jew” стосується постійного пошуку євреїв безпечного для життя місця. Сьогодні євреї діаспори надають фінансову та моральну підтримку тим євреям, які живуть в Ізраїлі (Dictionary of Jewish words, 2006: 35). Розглянемо пояснення діаспори у словнику, отже, *diaspora – the scattering of the Jews from the land of Palestine into other parts of the world and the Jews thus scattered* (Holman Bible Dictionary, 1991: 360).

З іншого боку, актуальною для дослідження виявилася запозичена з іврити номінація *Eretz Yisra’el*, що з іврити перекладають на англійську мову як “*Land of Israel*”. Назва стосується стародавньої біблійної землі, яку Бог обіцяв Аврааму та сучасного географічного регіону, який відомий як держава Ізраїль (Dictionary of Jewish words, 2006 : 39). Варто розглянути приклад: *The respect and awe paid to the Holy Land stood in full harmony with commitment to local community...* (Gruen, 2002: 36), у прикладі спостерігаємо наявність однорідних підметів із позитивною конотацією, а також присудок з таким самим знаком, які свідчать про повагу, захоплення Святою Землею так само як і місцевою спільнотою.

У контексті нашого дослідження важливу роль відіграє *Law of Return* (Право на повернення). Це перший закон, який було прийнято у кнесеті після створення держави Ізраїль. Він надає євреям світу право іммігрувати до Ізраїлю та стати громадянином країни. У багатьох аспектах цей закон був реакцією на жахи Голокосту, тоді, коли євреї намагалися втекти від нацистів, їм було заборонено в’їзд до багатьох країн, включаючи США. Такий закон вважався гарантією того, що подібне не трапиться знову (Dictionary of Jewish words, 2006: 91). Хоча варто визнати, що у різних течіях в Іудаїзмі існують погляди щодо того, кого вважати євреєм, тобто кому буде дозволено іммігрувати. Повернення до Ізраїлю завжди є схвальним вчинком: “*return*” to Israel constituted a homecoming. Таке повернення вважають поверненням додому (Schroeter, 2002: 150). Отже, у цьому контексті варто згадати важливість сприйняття Ізраїлю як історичної батьківщини для євреїв.

Дещо перебільшено вказано у прикладі, що єврейську ідентичність майже неможливо зга-

дати без зв’язку з діаспорою, хоч ми не заперечуємо важливість останньої для визначення цієї ідентичності, що вважаємо аксіологемою цього етносу, наприклад: *our topic was Jewish identity, which one can hardly mention without reference to diaspora. Jews, whatever else they have been, have been wandering. It emerged that the term exile rather than the more modern diaspora better translates galut, the traditional Hebrew expression for the Jews’ perennial condition* (Wettstein, 2002: 1). Постійні умови проживання євреїв синонімічно представлені у прикладі *exile, galut, diaspora*. Нашу увагу привернув приклад: *to be in galut is to be in the wrong place; it is to be dislocated, like a limb out of socket* (Wettstein, 2002: 1). У такому прикладі ми спостерігаємо образне порівняння, за допомогою якого пояснено, що саме означає бути у галуті, у вигнанні тобто. У прикладі це представлено за допомогою сполучника *like*.

Дещо позитивне також є можливим вбачати підчас аналізу сутності діаспора. Таким чином, розглянемо приклад: *Diaspora, on the other hand, although it suggests absence from centre – political or religious or cultural – does not connote anything so hauntingly negative...* (Wettstein, 2002: 2). Також про позитивне в діаспорі в Іспанії свідчить наступний контекст: *... a nineteenth-century Jew could see in medieval Spain a period of European history in which Jews enjoyed social and political equality...* (Goldstein, 2002: 63), іншими словами, євреї відчували рівність з іншими представниками соціуму.

Єврейська історія сповнена неоднозначних, іронічних подій, розглянемо приклад: *As with the ironies of Jewish history, these ironies may be easily multiplied. For the ironically inclined, Jewish identity, as Jewish history, provides a gold mine* (Wettstein, 2002: 16). У прикладі представлено багаторазовий повтор, з дещо відмінними детермінативами, для характеристики єврейської історії. Ідентичність, як і історія, надає величезне джерело корисної інформації.

Нерідко при вивченні єврейської культури, історії та ідентичності виникає багато негативних, сумних образів (Gruen, 2002: 18). *The images of uprootedness, dispersal, and wandering haunt Jewish identity throughout. Jews have written about it incessantly, lamented it or justified it, dismissed it or grappled with it, embraced it or deplored it*. Однорідні члени речення, а саме: присудки, з переважно негативним значенням, епітети також мають таке саме семантичне наповнення.

Той факт, що євреї жили у багатьох місцях світу, підтверджують також деякі біблійні приклади.

У прикладі представлено образне порівняння, у цьому випадку використано поряд із сполучником *as*: “*Israel is a scattered sheep*” (*Jer. 50:17*). *Just as scattered sheep are separated from their herd, so is Israel separated from its land* (Nulman, 1997: 104), у цьому прикладі *Israel* вжито у значенні єврейський народ. У біблійному дискурсі підкреслено особливий, важливий з точки зору єврейського релігійного світогляду статус Ізраїльської землі, відтак, розглянемо приклад: “*The atmosphere [climate] of the land of Israel makes one wise*”, *since it is conducive to the study of Torah. Moreover, the land of Israel, the vicinity in which the word of God was made known to man, gives the land a special spiritual atmosphere* (Nulman, 1997: 121). У представленому прикладі виділяємо повтор, подвійний та кільцевий, який ще більше привертає увагу, крім того, використано епітети *special spiritual* у сполученні з атмосферою. Метафоричне значення можливо виокремити на початку прикладу, адже атмосфера наділяється здатністю робити людей мудрими. Також підкреслено, що доля цього народу залежить тільки від Бога, наприклад: ... *Israel's fate depends on no planet but rather on Divine Providence* (Nulman, 1997: 124). Взаємодопомога серед євреїв є стереотипованою характеристикою етносу, ми можемо сказати, що у цьому стереотипне сприйняття є правдивим: “*United in friendship is all of Israel*” (Nulman, 1997: 226), вживання *all* може додавати гіперболічного ефекту. Варто зазначити, що саме цей відомий вислів є частиною молитви, яку промовляють під час благословення нового місяця у Шаббат. Цікава думка привернула нашу увагу, а саме: ... *The scattering of Jews had begun long before – occasionally through forced expulsion, much more frequently through voluntary migration* (Gruen, 2002: 19). Міграцію представлено саме як добровільний процес. До того ж, у цьому прикладі ми спостерігаємо протилежні значення у вигляді біполярних примусових експульсій та добровільних міграцій.

Релігія, тобто Іудаїзм, допомагала єврейському народові витримати біди, навіть рятувала життя у різні часові проміжки історії. Необхідно розглянути приклад, який свідчить про вищесказане: *Diaspora Jews did not and would not turn their backs on Jerusalem, the principal emblem of their faith* (Gruen, 2002: 31). У цьому прикладі заковано інформацію про те, що євреї, які проживають у діаспорі, не розривали зв'язки з Ієрусалимом, адже він втілював віру народу. До того ж, паломництво до Ієрусалиму втілювало відданість до нього, наприклад: *Gifts to the Temple and pil-*

grimages to Jerusalem announced simultaneously a devotion to the symbolic heart of Judaism... (Gruen, 2002: 36); Ієрусалим концептуалізовано як символічне серце Іудаїзму.

Для кращого образного сприйняття, варто представити такий приклад: *But the diaspora, far from being a source of shame to be overcome, represents a resplendent achievement* (Gruen, 2002: 36). У цьому прикладі використано протиставлення, а саме: йдеться про джерело сорому, з одного боку, та блискуче досягнення, з іншого, при концептуалізації сутності діаспора. Євреї, які проживають в умовах діаспори, позначені у мові атрибутивно, *diaspora Jews*, вони не скаржилися на долю, не ігнорували свою батьківщину: *Diaspora Jews did not bewail fate and pine away for the homeland. Nor, by contrast, did they ignore the homeland and reckon the Book as surrogate for the Temple...* (Gruen, 2002: 36); до того ж, Тору, сприймають як заміну Храму.

Перш за все, варто сказати, що єврейська номінація галут буквально означає вигнання, перебуває у еквівалентних відносинах *exile*. До того ж, галут вважають релігійним поняттям: *Galut is, by contrast, a religious, or almost religious, notion. Daniel Boyarin, in discussion, referred to it as a teleological notion. One of its important resonances is a concomitant of involuntary removal from homeland: dislocation, a sense of being uprooted, being somehow in the wrong place* (Wettstein, 2002: 47). У прикладі образно експліковано значення галуту як теологічне поняття, як примусову дію, а саме переміщення з батьківщини, відчуття викоренення, перебування у неправильному місці, використано повтор, який більше привертає нашу увагу.

Постать рабина, який, як було зазначено у нашому дослідженні, виконував основні ролі в межах єврейської лінгвокультурної спільноти: оратора, порадики, лідера, судді. Продемонструємо наступний приклад: ... *seasoned by galut, the rabbis were able to develop a manual, as it were, for the successful negotiation of life experience, even when it goes badly* (Wettstein, 2002: 50). У цьому прикладі представлено метафоричне позначення для рабина, а саме: *seasoned by galut*, тобто *бути заправленим* у цьому контексті вжито щодо особи. Також імпліковано інформацію про здатність рабина створити певну інструкцію до дій, тобто бути порадикиком для євреїв. Звернімо нашу увагу на ось такий приклад: *To say that God's presence is in galut is to say that He is with us. He feels for us* (Wettstein, 2002: 52). У цьому прикладі вжито повтор, а також капіталізацію, яка вказує на велич

Бога, шанобливе ставлення до нього, його присутність у житті у галуті. Водночас інший приклад свідчить, що навіть нормальні умови проживання у діаспорі не є визволенням для євреїв: *Diaspora, thus, no matter how comfortable, is not redemption* (Baumgarten, 2002: 102). Релігійний світогляд здатен заспокоювати євреїв підчас нещастя, про що свідчить наступний приклад: *... a religious outlook affords its adherents comfort during times of trouble* (Wettstein, 2002: 56).

Досить цікавим є розуміння сучасної єврейської ідентичності як цінності, наприклад: *To articulate a contemporary Jewish identity at the heart of which is a galut-engendered religious outlook. I've taken dramatic licence again, since the notion of galut is only one of the pillars. But it is one important pillar* (Wettstein, 2002: 57). Розглянемо детальніше цей приклад, отже центром ідентичності є релігійний світогляд, якому загрожує вигнання, галут, в свою чергу галут представлено як одну з важливих основ ідентичності, у мовленні це виражено за участю часткового повтору. Сутність діаспори включає базове поняття інакшості, яке виражене прикметником у сполученні з *very*, іменником *distinctiveness*, наприклад: *Of course, each position – diaspora or exile – presupposes an identity very different from the other: the former would construe distinctiveness through connection and coexistence; the latter would stress the necessity of uniqueness, separatism, and sovereignty* (Goldstein, 2002: 75). Труднощі під час змін у структурі ідентичності призводять до того, що євреї почуваються аутсайдерами у суспільстві, наприклад: *... Instead of fitting in because of their new identities, they become outsiders in a different way* (Baumgarten, 2002: 79). Нерідко йдеться про певне відновлення єврейської ідентичності внаслідок важливих подій для єврейської історії (Alderman, 1999: 133) *The reawakening of a sense of Jewish identity in the wake of the Holocaust and the Six-Day War are well-known phenomena of Diaspora Jewries*. З іншого боку, для євреїв виникали виклики та труднощі підчас життя в іншій одинорідній культурі: *Jews ... were asked to prove their worthiness in a homogenizing culture* (Prell, 1999: 192), йдеться про те, що їм потрібно було доводити свою цінність у багатьох сферах життя, що не могло бути легким. Якщо звернути увагу на приклад: *Adversity and troubles ...* (часто використовують номінацію з іврити, *tsoros*), вважаються *... key elements in the Jewish identity ...* (Susser, 2002: 221). У свою чергу, ми не погоджуємося з такою думкою, адже саме поняття іден-

тичності значно ширше за обсягом, крім того, зосередженість на образі постійної жертви, все частіше викликає обурення з боку самих євреїв. Хоча у матеріалі дослідження можна зустріти вислів з прозорою семантику: *... the bitterness of exile* (Baumgarten, 2002: 102), його вважаємо образною метафорою, зі значенням гіркоти вигнання. Негативне позначення процесів міграції доводять такі приклади: *... the length of the voyage and the poor travel conditions ... discouraged many immigrants* (Цум. За Rockaway 1998: 29); *A large number of immigrants wrote the IRO about the trouble they experienced in acclimating socially and culturally...* (Rockaway, 1998: 183). Відомим є єврейське прислів'я: *with one tush you can't dance at two weddings* (Baumgarten, 2002: 85), у назві використано алюзію до вищезгаданого прислів'я, конотацією якого є неможливість водночас бути присутнім у двох різних місцях, мати дві різні ідентичності. У прикладі вказано наступне: *although they are intellectuals and perhaps thoroughly attuned to the demands of the host culture, these individuals are still deeply linked to their native Jewish people ...* (Baumgarten, 2002: 85). Виділений фрагмент вказує на зв'язок євреїв зі своїм рідним народом. У прикладі представлено інформацію про Варшаву, яка є черговою зупинкою підчас тривалих мандрів євреїв: *Such danger is but another indication that their chosen city of Warsaw is but another stop in the long Jewish journey of homelessness* (Baumgarten, 2002: 88). У прикладі використано метафору із глибоким емотивним потенціалом, *long Jewish journey of homelessness*, яка є полісемантичною, має значення тривалої, поїздка містить іронічні відтінки, адже в основному поїздка спланована, добровільна, а євреїв змушували залишати місце проживання. Насичені образністю приклади: *... As her husband eclipses the memory of her father and mathematical logic sweeps away the melodies and rituals of synagogue and the Jewish home ...* (Baumgarten, 2002: 93). Реалізується у такому вживанні образна метафора, адже математична логіка наділяється здатністю змитати ритуали та мелодії синагоги та дому, а чоловік ніби затьмарює пам'ять про батька. Існує погляд, що тема єврейського вигнання є занадто детально охарактеризована: *The theme of exile is similarly overdetermined* (Baumgarten, 2002: 100), ми неповністю погоджуємося з цим. У наступному прикладі вказано на гіркоту вигнання: *Rabbi Nachum watches his daughter go to the Warsaw Theater and, when she is out of sight, turns back to the tract of Baba Bathra, where he reads of the bit-*

terness of exile. В такому прикладі використано вислів *to turn back*, що означає відвернутися. Розглянемо типові характеристики євреїв: ... *They may be mobile, scattered, nomadic, dislodged, but in their jittery state of transience they are thoroughly stationary* (Цит. за Baumgarten, 2002: 103), у прикладі зазначено зазначені прикметники та дієприкметники з домінуючою ознакою руху, також репрезентовано поєднання ознак різної семантики. У прикладі ми можемо побачити гру слів *lucky or plucky*, зі значенням щасливий і сміливий, метафоричне використання, тобто створення вигнанням, неживою сутністю, мостів між світами, між минулим на теперішнім. Наприклад: ... *the lucky or plucky exile can construct a diasporic space by bridging his or her worlds and bringing the past into the present* (Baumgarten, 2002: 103). Звернімося до іншого прикладу: *And regardless of where they lived, Israel represented to them the Jewish homeland. ... Morocco is also home, but for them, a country without borders, a diaspora* (Schroeter, 2002: 150), у ньому є образне метафоричне вживання, країна без кордонів, тобто є поєднання несумісного. Розглянемо приклад: *Dispersed Jews, by virtue of their difference, have become society's voice of moral conscience against the totalitarian tendency underlying universalism* (Wall, 2002: 182). Відтак, людей концептуалізовано як голос моральності суспільства, у такому випадку особу пізнаємо як неживу сутність. До того ж, існує погляд, згідно з яким єврейський народ вважають транснаціональним: ...*the Jews have always been and can remain a transnational people* (Wall, 2002: 177). Множинність сприйняття представлена у прикладі: *Jake's identity is made more complex by being multilocalized within multiple frames of reference, as he lives a kind of doubly diasporic existence* (Wolf, 2002: 207) за допомогою часткового повтору, прислівника *doubly*. Бути біженцем є випробовуванням у житті, а євреї неодноразово повинні були залишати свої домівки: *Postwar Jews ... were "twice refugees" if not "thrice refugees"* (Wolf, 2002: 207), у такому прикладі вжиті часткові повтори. Пропонуємо розглянути досить типове сприйняття, яке викликано багатьма причинами, антисемітизмом зокрема: *This sense of being embattled and beset – the perennial victim – is perhaps the most prevalent and familiar of Jewish attitudes* (Susser, 2002: 221). Таким чином, не можна не згадати типовий негативний образ щодо євреїв, а саме вічної жертви, що має чітку негативну конотацію, може сприйматися представниками єврейського етносу як одне з упереджень. Але таке

уявлення перебільшено вважають домінуючим. Такий образ використано поряд з епітетами із войовничою семантикою, той, що у бойовій готовності, той, хто в оточенні. Розглянемо мовний контекст, у якому використані риторичні запитання: *Can Jewishness avoid understanding itself in the perennial image of a tightrope walker, or the precarious fiddler on the roof whose misstep will mean tragedy? Can Jewish identity be reformulated to account for a pluralist and accommodating world?* (Susser, 2002: 232). У ньому єврейську ідентичність представлено як образ канатохідця, скрипача на даху, його позиція в житті є хиткою, потрібно бути уважним, щоб утримати рівновагу. Відтак, відбувається концептуалізація неживої сутності у термінах живої. У другому реченні, незважаючи на статус риторичного запитання, важко дати відповідь як саме арто розуміти єврейську ідентичність у такому світі. Інакшість, остракізм, асиміляція у життєдіяльності євреїв досить тісно переплітаються, наприклад: ... *Jews insulated themselves systematically from all other peoples by practices (diet, language, rites, holidays, dress) that disciplined them toward difference* (Susser, 2002: 222). Неживі сутності: харчування, мова, звичаї, свята, одяг виконували дію, дисциплінували.

У наступному прикладі перераховано низку проблем, які траплялися з євреями підчас міграції: ... *innumerable problems accompanying relocation. A large number of immigrants struggled with lost or delayed baggage, furniture or tools*. Отже, прикметник *innumerable* свідчить про велику кількість проблем. До того ж, місцеві жителі не завжди гостинно вітають іммігрантів, про що свідчить приклад: *And local communities complained incessantly about their difficulties with the immigrants ...* (Rockaway, 1998: 26).

Варто проаналізувати контекст, який містить мовні засоби, які реалізують концепт імміграція: *The ethnic enclaves or voluntary ghettos of the large cities provided havens for the newly uprooted. Urban Jewish neighborhoods supplied familiarity, friends, relatives, synagogues, kosher meat, and Hebrew teachers. The ghetto meant Yiddish culture* (Rockaway, 1998: 27), уваги заслуговує неоднозначне тлумачення окремоті євреїв. Щодо використання мовленнєвих засобів, у прикладі є метафоричне використання, тобто *voluntary ghettos of the large cities provided havens for the newly uprooted*, додаткового пояснення потребує прикметник *добровільні* у сполученні з гетто, адже він повністю змінює семантику останнього. Також ми бачимо низку однорідних членів речення, у цьому випадку це додатки, які володіють пози-

тивним етноспецифічним значенням, є цінностями народу. В останньому реченні представлено своєрідний висновок, узагальнюючий. В іншому прикладі представлений синтаксичний засіб: *Either modernity came to the Jews, or – in the great migrations of the nineteenth and twenties centuries to expanding cities and Western countries – millions of Jews moved to modernity* (Cohen, 1999: 4); кільцевий повтор, він починає синтаксичну одиницю та завершує її. Такий вид повтору допомагає продовжити враження від такого використання. Якщо ми згадаємо про сучасні процеси асиміляції, які, до речі, є типовими для багатьох народів, зважаючи на швидкі темпи глобалізації зокрема, тоді варто підкреслити про ймовірне існування труднощів, наприклад: ... *Jews are torn by the cultural contradiction of present-day modern society and by their traditional religious culture...* (Cohen, 1999: 5), у прикладі представлено дісприкетник з негативною семантикою.

Варто звернути увагу на приклади, які стосуються землі Ізраїль: ...*the reestablishment of a Jewish national home in Eretz Israel...* (Elazar, 1999: 38 Цит. за Herzberg); ... *The reborn State of Israel...* (Elazar, 1999: 39 Цит. за Herzberg); префікс *re* потребує уваги, адже він додає значення повторної дії, тобто держава народжена була раніше, а відбулося її повторне народження. Варто згадати про важливі процеси, які відбуваються у процесах міжкультурної комунікації, асиміляцію та інтеграцію. Ми гадаємо, що наступний приклад вдало демонструє сучасне розуміння інтеграції (Prell, 1999: 181). *They define Jewish ethnicity as Jews' capacity to enter the mainstream while maintaining a distinct cultural/religious identity.* Тобто здатність євреїв стати частиною мейнстріму, при цьому зберегти свою культурну ідентичність. Цікавим, на нашу думку, є погляд щодо ідентифікації іммігрантів з середнім класом: *Heinze argues that immigrants identified themselves with the middle class, and that identification supported their commitment to upward mobility for their children* (Prell, 1999: 188). До того ж, у прикладі заковано інформацію про те, що така ідентифікація надавала поштовх для руху вгору по соціальній драбині для їх нащадків, з цим можна погодитися.

На наш погляд, особливої уваги заслуговує країна США та місто Нью Йорк зокрема, які є визначальними для розуміння особливостей проживання представників єврейського народу в непростих умовах імміграції В 1993 році Ехуд Ольмерт, який був мером міста Єрусалим надіслав таке привітання Рудольфу Джуліані, меру міста Нью Йорк: "*Congratulations, from the mayor*

of the greatest Jewish city in the world to the mayor of the second greatest Jewish city" (Horowitz, 1999: 223). Таке твердження надає інформацію, про те, що саме в Нью Йорку проживає велика громада євреїв. Можливо, твердження звучить гіперболічно, але навіть зараз діаспора євреїв в США вважається значною. Водночас, це твердження доповнюють таким чином: *The Olmert greeting is amusing because it defines Jerusalem and New York as lying close together along a single continuum, despite the gulf separating our ideas about Israel and the Diaspora* (Horowitz, 1999: 224). У наступному прикладі використано прикетник *conductive*, який має значення той, що сприяє, у такому використанні сприяє єврейській ідентичності: *What is it about New York that makes it conducive to Jewishness?* (Horowitz, 1999: 235]. У матеріалі дослідження було виявлене риторичне запитання, відповіді яке не потребує, вона є очевидною, принаймні про неї можна легко здогадатися. Тобто зв'язок єврейського етносу з Нью Йорком є очевидним. Згадаймо іронічний вислів New York та Jew York. Більше того, можна згадати про інфраструктуру у цьому мегаполісі: ... *The presence of this rich, varied Jewish infrastructure in New York City* (Horowitz, 1999: 235), значення якої доповнено означеннями *rich, varied*. Важливість Нью Йорку для єврейства представлена у прикладах: *Being Jewish in New York has implications...* (Horowitz, 1999: 233); ... *the American west could never compete with the attraction New York held for hundreds of thousands of Jewish immigrants from eastern Europe* (Rockaway, 1998: 29); ...*a continuing Jewish presence in various American cities* (Rockaway, 1998: 29). На наш погляд, у цьому прикладі відчувається значне перебільшення, яке підкреслює особливий статус євреїв саме у цьому місті: *To be a Jew in New York City certainly differs from being Jewish elsewhere in America.....* (Horowitz, 1999: 237). Якщо розглянути такий приклад: *Divided in innumerable ways, they were bound by the necessity and possibility for mobility* (Prell, 1990: 193), у ньому йдеться про євреїв в Америці, тоді варто зазначити, що саме у такому контексті використано протилежні значення: *divided, bound*. **Висновки.** Варто зробити висновки, а саме: єврейська імміграція представлена у матеріалі дослідження низкою мовленнєвих засобів, епітетами, метафорами, гіперболами, а також повторами. У дослідженні здійснено детальний аналіз поняттєвого шару цього концепту, визначено важливий емотивний потенціал. У *перспективі* пошуків вбачаємо дослідження образної складової концепту єврейської культури ПЕСАХ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аскольдов С. А. Концепт и слово. Русская словесность. От теории словесности к структуре текста [антология]. М., 1997. С. 267–279.
2. Бабушкин А. П. Типы концептов в лексико-фразеологической семантике языка: монография]. Воронеж: Изд-во Воронеж. гос. ун-та, 1996. 104 с.
3. Воркачев С. Г. Лингвокультурология, языковая личность, концепт: становление антропоцентрической парадигмы в языкознании. *Филологические науки*, 2001. № 1. С. 64–72. URL: <http://lincon.narod.ru/lingvocult.htm> (дата звернення: 20.06.2021).
4. Электронная энциклопедия Wikipedia. URL: <http://en.wikipedia.org/wiki> (дата звернення: 20.07.2021).
5. Фрумкина Р. М. Есть ли у современной лингвистики своя эпистемология? *Язык и наука конца XX века*: сб. статей. М.: Российский государственный гуманитарный университет, 1995. С. 74–117.
6. Alderman G. British Jews or Britons of the Jewish Persuasion? The Religious Constraints of Civic Freedom. *National Variations in Jewish Identity. Implications for Jewish Education*. N.Y. : STATE UNIVERSITY OF NEW YORK PRESS, 1999. P. 125-136.
7. Baumgarten M. Dancing at Two Weddings. Mazel between Exile and Diaspora. *Diasporas and Exiles: Varieties of Jewish Identity*. Berkeley, Los Angeles, London: UNIVERSITY OF CALIFORNIA PRESS, 2002. P. 78 –112.
8. Cohen Steven M. Introduction. *National Variations in Jewish Identity. Implications for Jewish Education*. N. Y. : STATE UNIVERSITY OF NEW YORK PRESS, 1999. P. 1–17.
9. Collins Dictionary URL: <https://www.collinsdictionary.com> (дата звернення: 21.05.2021).
10. Elazar Daniel J. Jewish Religious, Ethnic, and National Identities: Covergences and Conflicts. *National Variations in Jewish Identity. Implications for Jewish Education*. N. Y.: STATE UNIVERSITY OF NEW YORK PRESS, 1999. P. 35–53.
11. Goldstein B. A Politics of Diaspora: Heine’s “Hebräische Melodien”. *Diasporas and Exiles: Varieties of Jewish Identity*. Berkeley, Los Angeles, London: UNIVERSITY OF CALIFORNIA PRESS, 2002. P. 60–77.
12. Gruen E. S. Diaspora and Homeland. *Diasporas and Exiles: Varieties of Jewish Identity. Implications for Jewish Education*. Berkeley, Los Angeles, London: UNIVERSITY OF CALIFORNIA PRESS, 2002. P. 18–47.
13. Holman Bible Dictionary. The USA Holman Bible Publishers, 1991. 1450 p.
14. Horowitz Bethamine Jewishness in New York: Exception or the Rule? *National Variations in Jewish Identity. Implications for Jewish Education*. N. Y.: STATE UNIVERSITY OF NEW YORK PRESS, 1999. P. 223–243.
15. Prell R. E. Family Economy. Family Relations: The Development of American Jewish Ethnicity in the Early Twentieth Century. *National Variations in Jewish Identity. Implications for Jewish Education*. N.Y. : STATE UNIVERSITY OF NEW YORK PRESS, 1999. P. 177–198.
16. Merriam-Webster’s Online Dictionary URL: <http://lincon.narod.ru/lingvocult.htm> (дата звернення: 14.05.2021).
17. Nulman M. The Encyclopedia of the Sayings of the Jewish People. Northvale, New Jersey. Jerusalem: JASON ARONSON INC, 1997. 358 p.
18. Dictionary of Jewish words. Ed. by Joyce Eisenberg, Ellen Scolnic. The Jewish Publication Society, 2006. 210 p.
19. Prell R. E. Family Economy / Family Relations: The Development of American Jewish Ethnicity in the Early Twentieth Century. *National Variations in Jewish Identity. Implications for Jewish Education*. N.Y. : STATE UNIVERSITY OF NEW YORK PRESS, 1999. P. 177–198.
20. Rockaway R. Words of the Uprooted. Itchaca and London. Cornell University Press, 1998. 230 p.
21. Schroeter D. J. A Different Road to Modernity. *Diasporas and Exiles: Varieties of Jewish Identity*. Berkeley, Los Angeles, London: UNIVERSITY OF CALIFORNIA PRESS, 2002. P. 150–164.
22. Susser B. The Ideology of Affliction: Reconsidering the Adversity Thesis. *Diasporas and Exiles: Varieties of Jewish Identity*. Berkeley, Los Angeles, London: UNIVERSITY OF CALIFORNIA PRESS, 2002. P. 221– 233.
23. Wall I. Remaking Jewish Identity in France. *Diasporas and Exiles: Varieties of Jewish Identity*. Berkeley, Los Angeles, London: UNIVERSITY OF CALIFORNIA PRESS, 2002. P. 164–190.
24. Wettstein H. Coming to Terms with Exile. *Diasporas and Exiles: Varieties of Jewish Identity*. Berkeley, Los Angeles, London: UNIVERSITY OF CALIFORNIA PRESS, 2002. P. 47–59.
25. Wettstein H. Introduction. *Diasporas and Exiles: Varieties of Jewish Identity*. Berkeley, Los Angeles, London: UNIVERSITY OF CALIFORNIA PRESS, 2002. P. 1–17.
26. Wolf D. “This Is Not What I Want”: Holocaust Testimony, Postmemory, and Jewish Identity. *Diasporas and Exiles: Varieties of Jewish Identity*. Berkeley, Los Angeles, London: UNIVERSITY OF CALIFORNIA PRESS, 2002. P. 191–220.

REFERENCES

1. Askoldov S. A. Kontsept i slovo. Russkaya slovesnost. Ot teorii slovesnosti k structure teksta: antologia [Concept and word. Russian philology. From the theory of philology to the structure of the text: anthology]. M., 1997. S. 267–279. [in Russian].
2. Babushkin A. P. Tipu kontseptov v leksiko-frazeologicheskoi semantike yazuka [Types of concepts in lexico-phraseological semantics of the language: monograph]. Voronezh: Izd-vo Voronezh. gos. un-ta, 1996. 104 s. [in Russian].
3. Vorkachev, S.H (2001). Lingvokulturologia, yazykovaya lichnost, kontsept: stanovlenie antropotsentricheskoi paradigmy v yazykoznanii [Cultural linguistics, language personality, concept: establishment of anthropocentric paradigm in linguistics]. *Filologicheskie nauki* № 1. S. 64–72. Retrieved from: <http://lincon.narod.ru/lingvocult.htm>. (Last accessed: 20.06.2021) [in Russian].

4. Elektronnyya entsuklopedia Wikipedia [Electronic Encyclopededia]. URL: <http://en.wikipedia.org/wiki> (Last accessed: 20.07. 2021).
5. Frumkina R. M. Est li u sovremennoi lingvistiky svoya epistemologia? Yazyk I nauka kontsa XX veka: sb. Statei [Is there own epistemology in modern linguistics? Language and Science at the end of XX century: collection of articles] M.: Rossiyskiy gisudarstvennyi gumanitarnyi universitet, 1995. С. 74–117. [in Russian].
6. Alderman G. British Jews or Britons of the Jewish Persuasion? The Religious Constraints of Civic Freedom. *National Variations in Jewish Identity. Implications for Jewish Education*. N.Y.: STATE UNIVERSITY OF NEW YORK PRESS, 1999. P. 125–136.
7. Baumgarten M. Dancing at Two Weddings. Mazel between Exile and Diaspora. *Diasporas and Exiles: Varieties of Jewish Identity*. Berkeley, Los Angeles, London: UNIVERSITY OF CALIFORNIA PRESS, 2002. P. 78–112.
8. Cohen Steven M. Introduction. *National Variations in Jewish Identity. Implications for Jewish Education*. N. Y. : STATE UNIVERSITY OF NEW YORK PRESS, 1999. P. 1–17.
9. Collins Dictionary URL: <https://www.collinsdictionary.com> (Last accessed: 21.05.2021).
10. Elazar Daniel J. Jewish Religious, Ethnic, and National Identities: Covergences and Conflicts. *National Variations in Jewish Identity. Implications for Jewish Education*. N. Y.: STATE UNIVERSITY OF NEW YORK PRESS, 1999. P. 35–53.
11. Goldstein B. A Politics of Diaspora: Heine’s “Hebräische Melodien”. *Diasporas and Exiles: Varieties of Jewish Identity*. Berkeley, Los Angeles, London: UNIVERSITY OF CALIFORNIA PRESS, 2002. P. 60–77.
12. Gruen E. S. Diaspora and Homeland. *Diasporas and Exiles: Varieties of Jewish Identity. Implications for Jewish Education*. Berkeley, Los Angeles, London: UNIVERSITY OF CALIFORNIA PRESS, 2002. P. 18–47.
13. Holman Bible Dictionary. The USA Holmam Bible Publishers, 1991. 1450 p.
14. Horowitz Bethamine Jewishness in New York: Exception or the Rule? *National Variations in Jewish Identity. Implications for Jewish Education*. N. Y.: STATE UNIVERSITY OF NEW YORK PRESS, 1999. P. 223–243.
15. Prell R. E. Family Economy. Family Relations: The Development of American Jewish Ethnicity in the Early Twentieth Century. *National Variations in Jewish Identity. Implications for Jewish Education*. N.Y. : STATE UNIVERSITY OF NEW YORK PRESS, 1999. P. 177–198.
16. Merriam-Webster’s Online Dictionary URL: <http://lincon.narod.ru/lingvocult.htm> (Last Accessed: 14.05.2021).
17. Nulman M. The Encyclopedia of the Sayings of the Jewish People. Northvale, New Jersey. Jerusalem: JASON ARONSON INC, 1997. 358 p.
18. Dictionary of Jewish words. Ed. by Joyce Eisenberg, Ellen Scolnic. The Jewish Publication Society, 2006. 210 p.
19. Prell R. E. Family Economy / Family Relations: The Development of American Jewish Ethnicity in the Early Twentieth Century. *National Variations in Jewish Identity. Implications for Jewish Education*. N.Y. : STATE UNIVERSITY OF NEW YORK PRESS, 1999. P. 177–198.
20. Rockaway R. Words of the Uprooted. Itchaca and London. Cornell University Press, 1998. 230 p.
21. Schroeter D. J. A Different Road to Modernity. *Diasporas and Exiles: Varieties of Jewish Identity*. Berkeley, Los Angeles, London: UNIVERSITY OF CALIFORNIA PRESS, 2002. P. 150–164.
22. Susser B. The Ideology of Affliction: Reconsidering the Adversity Thesis. *Diasporas and Exiles: Varieties of Jewish Identity*. Berkeley, Los Angeles, London: UNIVERSITY OF CALIFORNIA PRESS, 2002. P. 221– 233.
23. Wall I. Remaking Jewish Identity in France. *Diasporas and Exiles: Varieties of Jewish Identity*. Berkeley, Los Angeles, London: UNIVERSITY OF CALIFORNIA PRESS, 2002. P. 164–190.
24. Wettstein H. Coming to Terms with Exile. *Diasporas and Exiles: Varieties of Jewish Identity*. Berkeley, Los Angeles, London: UNIVERSITY OF CALIFORNIA PRESS, 2002. P. 47–59.
25. Wettstein H. Introduction. *Diasporas and Exiles: Varieties of Jewish Identity*. Berkeley, Los Angeles, London: UNIVERSITY OF CALIFORNIA PRESS, 2002. P. 1–17.
26. Wolf D. “This Is Not What I Want”: Holocaust Testimony, Postmemory, and Jewish Identity. *Diasporas and Exiles: Varieties of Jewish Identity*. Berkeley, Los Angeles, London: UNIVERSITY OF CALIFORNIA PRESS, 2002. P. 191–220.